

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

368. An per consuetudinem fieri possit, ut propriè ac strictè curam habens absit à sua Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

fecus tamen si parochialis in totum desinat habere parochianos, & dicitur curata habitu tantum. Paxjard. *ibid.* & ab eo citati Garc. & Barb. Item ad eos, qui obtinuerunt Coadjutorem, vel Vicarium, etiam perpetuum ratione infirmitatis, senii, alteriusve impotentia. Garc. *num.* 173. Barb. *loc. cit.* Paxjard. *num.* 48. neque enim Papa censetur dare Coadjutorem ad eximendos eos omnino à cura animarum, & residendo, sed ut eos adjuvet; per dationem enim Coadjutoris non transfertur tota cura animarum in Coadjutorem, ablata Parocho administratione. Garc. *num.* 174. Secus tamen est, ubi tota cura animarum, quatenus Parochus curam animarum amplius exercere nequit, translata fuisset legitime in solum Vicarium perpetuum. Garc. *num.* 175. citans plures desuper S. Congregationis declarationes. Item ad Vicarios tam temporales, quam perpetuos; nam & his congruunt ea, quæ circa hoc onus, ac modum residendi de Parocho disposita sunt. Card. de Luca *ubi supra.* Item juxta Paxjard. *num.* 44. qui pro hoc citat Barb. ad eos, qui obtinent Ecclesiam baptismalem, cui sola baptizandi omnes infantes oppidi cura incumberet; censentur enim Coadjutores curati. Vide desuper decisionem S. Congreg. apud Garc. *n.* 167. Item ad eos, qui parochialem vel beneficium curatum non habent in titulum, sed commendam. Trid. *sess.* 6. *c.* 2. & *sess.* 23. *c.* 1. *versiculo*: eadem omnino juncto principio ibi: quocunque nomine vel titulo prefatos. Garc. *num.* 165. citans quoque desuper claram S. Congreg. declarationem. Item ad eos, qui habent exercitium curæ in Ecclesiis, in quibus cura per plures administratur, quarum beneficia non sunt proprie curata; uti & ad alios habentes aliàs beneficia simplicia, modo habeant exercitium aliquod curæ; nam re & effectu tales habent curam animarum, nec jus divinum attendit subtilitates, sed effectum & substantiam, & Trid. loquitur generaliter de beneficiis habentibus curam animarum. Garc. *num.* 163. & *seq.* Hoc ipsum tamen quod dicitur de beneficiis simplicibus, seu Capellaniis habentibus administrationem, seu exercitium curæ, aut onus adjuvandi Rectorem, quod ea obtinentes teneantur ad personalem residentiam, id inquam, intelligendum; ubi est ordinatio, seu consuetudo, quod illi eo ipso sint Coadjutores parochi, & absque alia licentia ordinariè eum adjuvent; Secus autem est, ubi consuetudo, seu ordinatio est, ut illi, aut servitores eorum, seu Vicarii adjuvent parochum in administratione sacramentorum, maxime, habitâ licentiâ Ordinarii; in his enim non requiritur personalis residentia. Garc. *num.* 170. nisi forte est consuetudo, ut per se hoc faciant. De cætero namque ubi Ordinarii licentia debet haberi, parum refert, quod illi per se deserviant, aut per substitutos, cum ad id per Ordinarium approbari debeant. Garc. *num.* 171. & sic habet declaratio S. Congregat. apud Garc. *num.* 167. & *seq.* quod non teneantur ad residendum Capellani illi Coadjutores Rectorum, qui ex institutione possunt per alium deservire, quod qualiter intelligendum, vide apud Garc. *num.* 169. Denique ad illum, cui in limine adeptæ possessionis Ecclesiæ parochialis movetur lis in petitorio. Ricc. *in praxi fori Eccl. resol.* 393. *n.* 8. Barb. *de off. Paroch. nu.* 8. apud Paxjard. *num.* 40. quem vide. existat desuper responsum S. Congreg. quod recitat Garc. *p.* 11. *c.* 2. *num.* 121. his verbis: *Obtinens parochialem per provisionem A-*

postolicam, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum fructuum ac proventuum ad parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ motalis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur se promovendi facere intra annum, lite pendente, & ad residendum in dicta Ecclesia. &c.

Questio 367. Quo jure hi curati residere teneantur?

Respondeo: tam Episcopos, quam parochos, aliosque curatores animarum strictè ac proprie tales teneri ad residendum personaliter in Ecclesiis, quibus præsentur, aut deserviunt, jure non solum humano, nempe canonico, sed & divino ac naturali ratione curæ animarum, seu ex quo tenentur pascere gregem sibi commissum. D. Thom. 2. 2. q. 185. *a.* 5. & *ibi* fusè Cajet. Dominic. Soto *de just. & jure.* l. 10. *quest.* 3. *a.* 1. Less. l. 2. *c.* 34. *dubit.* 29. Azor. *p.* 2. l. 7. *c.* 4. q. 1. Valent. *tom.* 3. d. 10. q. 3. *num.* 5. Garc. *p.* 3. *c.* 2. *n.* 16. Lott. l. 3. q. 27. *num.* 37. magno numero referentes pro hoc tam Theologos, quam Canonistas; putantque hoc ipsum constare ex Trid. Less. & Azor, & alii passim, dum *sess.* 23. *c.* 1. ait: cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, verbi DEI prædicatione, sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere, & in cætera omnia pastoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab his præstari & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant & assistunt, sed mercenariorum more deserviunt. &c. Dein eth hoc jus seu præceptum divinum commorandi apud gregem expressim, & signanter fortè in sacris literis constitutum non sit, necessariò tamen & evidenter colligitur ex his, quæ scriptura tradit (uti ex iis hoc præceptum utique agnovit Tridentinum) ut dum dicitur Petro: *pasce oves meas & agnos meos.* dum Salamoni ait: *Agnosce vultum pecoris tui, tuosque greges considera.* Ec certè ex natura officii pastoralis præceptum tale naturale residendi concluditur, dum in pastore propria cura, labor, industria personæ requiritur, pastorisque sit oves suas cognoscere, ducere ad pascua, eas nominatim vocare, invisere, sua præsentia solari, quod infirmum est, consolidare, ut loquitur Dominus apud Ezech. quod contractum est, alligare, quod abjectum reducere, &c. quæ officia cum præstari ab absente, & per alium commodè nequeant, personalem præsentiam ex natura rei requirunt. vide Azor. *loc. cit.*

Questio 368. An per consuetudinem fieri possit, ut proprie ac strictè curam habens absit à sua Ecclesia?

Respondeo negativè: cum consuetudo, quæ est contra jus divinum vel naturale, etiam immemorialis, semper sit corruptela. Azor. *loc. cit.* & plures alii apud Fagn. *in cap. ex parte de Cler. non resid.* *num.* 77. & *in c. cum omnes. de constit.* *num.* 36. Nihilominus Pirh. *tit. de Cler. non resid.* *num.* 14. per consuetudinem immemoriam ex justa causa induci posse, docet, ut Parochi aliique curati non teneantur residere in Ecclesiis suis curatis, modo officium pastorale per Vicarium perpetuum, vel etiam amovibilem exerceatur, ita ut grex ex absentia Pastoris seu Rectoris principalis nullum notabile damnum patiatur. citat pro hoc Abb. *in c. exstirpanda.* *num.* 8. Navar. l. 3. *consiliorum cons.* 21. *de Cler. non resid.* *num.* 4. Laym. l. 4.

¶. 2. c. 6. num. 3. Barb. de Paroch. p. 2. c. 18. nu. 39. citans Sayr. in floribus decisionum decis. 18. de Cler. non resid. eò quòd consuetudo æquipolleat privilegio, ita ut quidquid induci potest privilegio, etiam induci possit per consuetudinem, juxta c. super quibusdam. de verb. significat. & l. hoc jure. ff. de aqua quod. & estiva, per privilegium autem Papa induci possit, ut Rector parochialis non teneatur exercere curam per se ipsum, sed per alium, sicut de facto de jure communi statutum est, ut id fiat per Vicarios perpetuos. Unde licet curatus obligetur præcepto divino, ut exerceat curam pastorem per se ipsum, si salus animarum id exigat, ita ut per alium exerceri, sine gravi damno earum nequeat, adeoque non possit in eo casu per ullam consuetudinem induci, ut Pastor per alium exerceat curam, si tamen æque bene provideri possit saluti animarum per alium, potest absque violatione præcepti divini officium pastorale exerceri per alium; limititer licet in Pastore electa sit opera & industria personæ; id tamen intelligendum, ut nequeat sine causa gravi uti operâ alterius, seu alium substituere, ita ferè Pirh. dum tamen Pastor beneficium parochiale altero substituto retinet, licet corpore absens sit, animo tamen & providentiâ præsentem esse debere, ut nihil necessarii ad salutem ovibus suis desit, rectè monet Barb. loc. cit. c. 17. num. 14. ex Chapiavil. de modo administrandi sacramentum tempore pestis. c. 1. q. 4.

Questio 369. An, & qualiter Pontifex possit dispensare in hac lege residendi quoad Curatos?

1. Respondeo primò: posse in hoc justis ex causis dispensare Pontificem, faciendo iis potestatem non residendi; nam etiam exfolutio voti, servatio jurisjurandi, est juris divini. Azor. loc. cit. q. 1. Soto loc. cit. q. 3. n. 4. quamvis hæc non sit propriè dispensatio, sed potius interpretatio, quâ declaratur legem divinam hic & nunc per se ipsam cessare. Pirh. n. 42. ex Suar. de l. l. 10. c. 6. n. 7. & seq.

2. Respondeo secundò: non aliter hoc jus divinum est dispensabile, quàm ex suppositione causæ, nempe majoris utilitatis Ecclesiæ, non tam per relaxationem, quàm interpretationem, seu per materiæ mutationem. Lott. n. 40. Soto & Azor. ll. cit. Unde non potest Papa prohibitu suo hujus legis rigorem in gratiam alicujus laxare (uti id potest saltem validè, ubi onus residendi est ex solo jure humano, puta Canonico communi, vel ex speciali statuto, vel ex mente fundatoris, uti contingit in beneficiis aliquibus simplicibus) ita ut ubi hanc facultatem non residendi concederet sine justa causâ, non solum peccaret, sed & potestas data nullius esset valoris in conscientiâ, et si in foro judiciali vim habeat. Azor. ibid.

Questio 370. Num jure quoque divino & humano ad residendum personaliter teneantur ii, quibus cura animarum non nisi latius talis, seu exterior tantum incumbit, dum nimirum citra administrationem sacramentorum ex officio possunt visitare, corrigere, censuras excommunicationis, suspensionis, interdicti &c. infligere?

Respondet probabiliter affirmativè Azor. loc. cit. q. 2. & hunc secutus Filiuc. cit. c. 6. nu. 27.

& quidquid sit de Conc. Tridentino; decreto illius hoc Curatos censet Azor non comprehendendi & altringi ad residendum; comprehenduntur nihilominus constitutione Pii IV. edita de residentia Pastorum. Azor. & Filiuc. ll. cit.

Questio 371. Qualiter residere teneantur propriè & strictè curati?

1. Respondeo primò: si quaeritur de loco, Parochi Vicariique curati, ut dictum supra, intra ipsius parochiæ limites in loco commodo omnibusque opportuno habitare debent, ita ut etiam in casibus repentinis aedes possint suis, & hi illos convenire commode, qualis ferè est domus prope Ecclesiam; imò in domo Parocho destinata, si adsit, quia hæc præsumitur talis C. de Luc. ad Trid. d. 4. n. 11. Lott. cit. q. 27. num. 39. Addit tamen C. de Luc. quòd hæc generalis regula pro facti qualitate apta sit recipere limitationem ex Episcopi arbitrio, quòd autem justâ causâ sit regulandum. Sic si Ecclesia habeat quidem domum pastorem, parochus tamen, ea relicta, in paterna vel cognatorum degat intra fines parochiæ propter honesta servitia, & sui majus commodum, scilicet & tacente Episcopo, tutus erit in conscientia, prout etiam permittens, modò administrationi sacramentorum, & ceteris cura indigentis præsto esse possit æquè bene, ac si in parochiali domo habitaret. Paxjord. loc. cit. n. 56. citans Possévin. de off. curati c. 1. n. 17. & Barb. cit. c. 8. num. 39. Quòd si autem degeret Parochus in civitate distante à parochia tribus aut quatuor miliaribus (puta italicis) non posse haberi pro residente, etiam si festivis diebus ad illam accedat, censet idem Paxjord. n. 57. juxta declarationem S. Congreg. apud Garc. n. 179. & Barb. loc. cit. imò etsi longè minor foret distantia, dum residet in urbe, quæ nocte claudi solet. Paxjord. ibidem. ex tuo. Vide dicta sub initium hujus cap. de parochis.

2. Respondeo secundò: si quaeratur de tempore, quando nimirum, quantòque tempore abesse possint; non ita vi dicti præcepti divini arctari hos curatos ad residendum continè, quin non quandoque ex justa causa ad breve tempus abesse possint. Hoc ipsum tempus breve citra violationem dicti juris divini determinat jus humanum, nempe Trident. potissimum. cit. c. 1. sess. 23. indulgendo Episcopis per trimestre (modò præsentibus sint in suis Ecclesiis tempore Adventus, Nativitatis domini, Quadragesimæ, Paschæ, Pentecostes, & corporis Christi) Parochis verò, ut per bimestre, sive continuè, sive interruptè ex justa causâ abesse possint, modò id fiat sine ullo gregis detrimento. De cetero etsi residentiam parochi necesse non sit esse ita continuam, ut quasi hærens in compedibus fines parochiæ exire nequeat, sed si careat infirmis cum periculo, possit abesse per horas aliquot, etiam nullo alio substituto, vel etiam integram diem; putat tamen Paxjord. n. 59. probabiliter esse mortale, abesse per duos vel tres dies, nullo infirmante, & nulla alia causâ justificante, ubi in propinquo non sunt alii sacerdotes. Verùm in hoc puncto multum tribuendum locorum consuetudini monet Engels ad tit. de cler. non resid. n. 7. & AA. passim, qui etiam n. 13. ait, ut ex consuetudine licitum sit parochis una alterave hæbitomade ex rationabili causâ, substituto idoneo Vicario, ubi non adest periculum damnificandi gregem, sine licentia petita, maxime ubi ob loci distantiam